

TANUL A VÁROS

„Ami eddig szív és lelkesedés volt, az most öntudattá és tudássá válik bennünk”

A következő láncszem: az oktatás — szögezte le nemrégén a dolgozó magyar nép vezére, Rákosi Mátyás elvtárs. — Azóta a szemináriumok tízezrei indultak az országban és megkezdődött a tagság ideológiai színvonalának emelése. Szeged sem maradt le ebben a nemes versenyben, hivatalban, üzemből, műhelyben, vilámoson, utcán, mindenki, mindenütt — tanul.

„Új dolgokról hallunk itt...”

Dr. Tököt József OTI-ügyvezetőhelyettes az OTI-alkalmazottak szemináriumának hallgatója. Most végez először szemináriumot.

— Mint értelmiségi dolgozó — mondja — most látom igazán, milyen hiányokat pótol ez a szeminárium, amelyet megismerkedünk a marxizmus-leninizmus alapvető igazságaival. Egészen új dolgokról hallunk itt, látóköreink kiszélesül és most értjük meg annak a harcnak jelentőségét, amelyet a munkásság folytat minden dolgozó, köztük a mi életpályánkon emeléséért is.

Miért tanul a kiskereskedő

Megyeri Pál kiskereskedő a KISOSZ-ban nemrég megindult szemináriumot hallgatja, az átvett anyag alapján éppen önálló előadást készít már, amikor benyitunk hozzá.

— A kiskereskedő — állapítja meg — azért tanul, hogy a demokratikus társadalom hasznos tagja lehessen. Lenin elvtárs azt mondta, hogy a munkafolyamat akkor végződik be, amikor a termelt javak eljutnak a fogyasztóhoz. Gondolunk ugyanakkor Rákosi elvtárs szavaira is, aki leszögezte, milyen fontos szerepe van a kiskereskedelemnek ebben az országban. A szemináriumon tehát még jobban felismerjük osztályhelyzetünket és megismerkedünk annak a pártnak célkitűzéseivel, amely mint

minden dolgozó, egyben a mi pártunk is.

A jó pap holtig tanul

Borsodi Péter házfelügyelő a Juhász Gyula-utcában. Szegényes kis szobáskájának falán Sztálin- és Rákosi-képek, asztala tele oktatási füzetekkel, amelyekből éppen jegyzeteket készít.

— Hatvanöt éves múltam — mondja fiatalos frissességgel —, de még állandóan tanulok. Tiszteiben kell lennünk pártunk célkitűzéseivel, helyesen kell látnunk és értékelnünk a politikai helyzetet. Nagy bárházakban szinte futótűzként terjed a rémhír is: amióta szemináriumra járok, sikeresen tudok küzdeni minden rémhír és elégedetlenség ellen. Hiszen mint házfelügyelő igen sok embert ismerek.

„Most már helytálló pártomért”

Molnár Ferenc postal kézbesítő szintén ebben látja a szeminárium legfőbb jelentőségét.

— Most már helyt tudok állni pártomért bármilyen rosszul indulhat, kifogással szemben, amelyeket gyakran találkozik az emberek között. Ami eddig szív és lelkesedés volt, az most öntudattá és tudássá válik bennünk. Heti egy óra nem sok, mégis úgy érzem, hogy egy hónap alatt többet és hasznosabbat tanultam, mint eddig az iskolában és az életben.

Tanul az újtó is

Berta József, a Dohánygyár újtója számára már nem újdonság a szeminárium. Szakszervezeti iskolát végzett és régi munkása a mozgalomnak.

— Mégsem lehet soha eleget tanulni — mosolyog — és bizony most is esténként újra meg újra elolvasom az egyetemes kongresszusról szóló füzetet. A helyes elméleti oktatás, a tagok ideológiai képzettsége a párt minden sikerének és balsikerének mér-

ője. Intő példa számunkra Jugoszlávia, ahol az elméleti képzés hiánya, illetve a helytelen és rossz alkalmazott elmélet a dolgozó népet az imperializmus őrjítő felé sodorja.

Öntudatra ébred az értelmiség

Dr. Cziráj Lajos törvényszéki jegyző bármi vizsgára készül, de azért szorgalmas hallgatója az igazságügyi alkalmazottak szemináriumának.

— Az értelmiség — mondja — sokáig télen szemléltette volt a munkásság harcának és valamely ingadozás mindvégig megmaradt benne. Most, a szemináriumon öntudatra ébredünk, megismerjük a marxizmus-leninizmus alapvető igazságait, ezáltal pedig a dolgozó nép harcának értelmét, amelyben most már szívvel-lellekkel mi is részt veszünk.

Oktatási füzet az aktacsomón

Fehér Ildikó városi Hsztyvelő íróasztalán az akták mellett a szeminárium füzetek is ott hevernek.

— Szabad időmben tanulok — magyarázza — de néha itt is akad egy-egy üres perc és akkor jó, ha kéznél van. A mozgalomban eddig is szívesen vettem részt a magam módján, kulturmunkával, de annak a jelentőségét, hogy párttag, csak most értem meg igazán. Tanulás közben tanultam meg azt is, miért kell tanulnunk, hiszen így válunk igazán minőségi párttag, amely a dolgozó nép harcait vezeti tudja.

Seminárium

— hajnalban

Székely Sándor MAV-főkezelő az utolsó személynél tartózik és egésznap munkája előtt, a kora reggeli órákban hallgat szemináriumot.

— Boldogok vagyunk — mondja — hogy az elméleti

tudás megszerzésével mi is pártunk harcos tagjaivá lehettünk. A felszabadulás után mi vasutasok nagy munkát végeztünk az újjáépítés terén és munkaversenyben állunk még ma is. De hogy mi ennek az újjáépítésnek és munkaversenynek mélyebb értelme, jelentősége, arra most döbbentünk rá.

Munkakedvet kap a kisiparos

Rubinfalvi Mária lakatos a Belváros II. szemináriumára jár. Elmondja, hogy rajta kívül még mintegy 70 kisiparos hallgat szemináriumot.

— Ma már világos — állapítja meg —, hol a helye a kisiparosnak mint kétkézi dolgozónak. A nagytőke nyomásztó befolyásait megszüntetve egyszéles szövetkezetekben tömörülve hasznos építői akarunk lenni az országnak. Az az elméleti tudás, amelyet a szeminárium ad, méginkább növeli munkakedvünket és fel-tárja előttünk a jobb jövő lehetőségait.

Önkritika, pártfegyelem

Dr. Kaufmann Imre orvos rendelőjének asztalát valóság-gal felvetik Marx, Sztálin, Rákosi művei, pirosfedetű propagandakiadásai.

— A szeminárium mellett rengeteget olvasok is — mondja —, mert igen sok hiányt kell pótolnom. A Szociáldemokrata Párt, amelynek tagja voltam, teljesen figyelmen kívül hagyta a marx-lenin elméletet és a benne tömörült értelmiség magával hozott politikai ideológiáját egyáltalában nem igyekezett átváltoztatni. Most új világképzéssel tártuk fel előttünk, amely nélkül nem lehetünk hasznos tagja a szocializmus építő pártjának. Ezenkívül önkritikára, pártfegyelemre nevei a szeminárium, végül pedig eljossa az a felsőbb- és alsóbbrendűségi érzést, amely az MDP tagjait

még az egyesülés után is elválasztotta egymástól.

Akt mindennap is elhallgatná...

Kónya József városi alispán már több szemináriumot hallgatott az SZDP-ben, most így vélekedik:

— Marx-lenin hitvallás nélkül semmi eddiginek nem volt értelme, most tanulok először olyat, ami megmagyarázza számomra a világot és az eseményeket. Iparkodom, hogy minél jobban képezzem magam. Nagyon szeretem a szemináriumot és nemcsak heleni egyszerű, de mindennap is elhallgatnám két órát, mert megtanulom, hogy ez az a párt, amely a mi és mindnyájunk emberibb életéért küzd.

Szécsi János gégyári munkás egyik legszorgalmasabb hallgatója az üzemi szemináriumnak.

A munkásosztály fegyvere

— Osztályom harcának értelmét tudatosítja bennem a szeminárium — mondja —. Az oktatás elhanyagolása a legjelentősebb példa Jugoszlávia, nekünk vigyáznunk kell, hogy pártunk ne forrjon össze a tömegekkel, hanem vezesse azokat, valóban élcsapat legyen. Ez azonban csak akkor lehet, ha minden tagja az elméleti színvonal magaslatán áll. A marxista-leninista ideológia olyan fegyver nekünk, a munkásságnak kezében, amelyet többé soha, semilyen reakció vagy fasizmus nem üthet ki belőle.

Igy tanul, szerzi meg vagy bővíti szocialista tudását a város minden rétegéből dolgozója. És ez a tanítási lát al-közi majd ki azt a gárdát, amely hivatott lesz a szocializmust a magyar földön megvalósítani.

CSILLAROK. tánclemezek, háztartási készülékek, szerelési anyagok és szerelési munkálatok

Fonyódná, Kölcsey-utca 4

— A Munkásosztályos Országos Analfabizta Szövetségének szegedi főszerelője kéri pártmunkás tagjait, hogy névjegyzékbe való vételi végzettségük után frödjükben személyesen jelentkezzenek.

A doktor és kutyája

Még ma is emlékszem az öreg hajusi doktorra. Gyermekkoromban, amikor lázrozsás arccal feküdtem az ágyban, mindig betoppant. Bő, nagy-kockás bricseszében olyan bizonyos, mint egy mozgó sakk-tábla kellett. Kis hajusa éri-el-mesen bujt meg szája fölött, ritkás fehérredő haja csapzott volt és apró, fekete szemei villogtak, mint bogarak a fűben.

Első szava az ajtóban ez volt:

— Pajti, kinn maradsz!

A küszöbön illegző drótszőrű fokszi ilyenkor megértette a szót. Fejét féloldalt hajlítva megcsóválta farkát és tisztességtudóan hátrált a becsukódó ajtó elől.

A doktor megvizsgált. Szerető gyöngédséggel szokta mondani:

— Dugd ki a nyelvemet, fiacskám!

Amikor elkészült, felkelt. Vette botját és fittyentelt a kutyának. Az boldog csaholással szegődött nyomába. Nagyon jó barátok voltak ők ketten.

Később már én jártam a doktorhoz, a domboldali vil-lába, a falu felett. Huszezer köteinyi könyvtárat mondhatott magának, itt lapozgaltam egész nap és néha fél éjszaka-kat elbeszélgettünk költők-ről, könyvekről, irodalomról. A doktor büszkén mutogatta

biblióját Goethe-sorozatát.

— Tudja uram — mondta, mert akkor már nem tegezett —, hogy ezért egyetemű hallgató koromban egy fél évig nem ettem?

Szép napok voltak. Azután elfutaltam és csak a világegy-után jutottam ismét a tátra. A faluban alig találtam ép há-zat. Rohantam a doktorhoz. Villámj uty láttam, nem érte találat. Berontottam az ajtón. A lakás feldúlva, kifosztva.

Az öreg doktor maga állt a félig üres szobában. Rezig-nált mosollyal mutatott a könyvespolcra.

Megdöbbenem. A könyvek háromnegyede hiányzott. A megmaradtak is sárosan, mocs-kosan, összetépvé támasztgat-lak egymást.

— Goethe... — motyogta szinte zavarodottan az öreg —... németek voltak. Goethe népe. Felégették, kenveret pi-ritottak a tűzénél. Németek...

Hangjában izzott a gyűlö-let. Aztán hirtelen felcsillant a szeme.

— Várjon, valamit megmen-tettem! — mondta és ravasz-kás mosollyal orrára tűzte szemüvegét. — Ennek most jobban örülök, mint annakide-jén az egész könyvtárnak.

Megmutatta Dugonics Ete-

kájának első, predett kiadását volt.

— Ezt már a sírba is ma-gammal viszem — tette hozzá olyan hangon, mintha máris a saját temetésére indultna, hóna alatt a könyvvel.

Ugatást hallottam. A küszö-bön megjelent Pajti.

— Látja, ezért még háls is vagyok a sorsnak — mondta felelődvén a doktor. — Meg-hagytam nekem Pajtót, hogy to-vábbra is jobban-rosszban együtt legyünk. Egy szakadt ruhám van, egy fél csizmám, egy nyolcad könyvtáram, de van egy egész kutyám. Ez pedig sokat jelent. Csak az tudja, akinek kutyája van — tette hozzá titokzatosan.

Néhány hónap telt el azóta. Közben csunya világ köszön-tött a falura. A csehszlovák reakció most sem akarta be-látni, hogy a német csapa-ot-kaik egyútt a fű és nemzeti-ségi megkülönböztetésnek is el kellett lünnie erről a földről. Százával, ezrével indultak neki a családok a határon, kis mo-tyóval, síró gyermekekkel.

A halárvárosban jártam ak-koriban egy alkalommal, már a folyón innen. A főútcán nagy csődületet láttam. Odasiettem. Mi történt?

— Csak egy kutyát gázolt el az autó — világosított fel az egyik tolakodó.

— Ha semmi, akkor miért nézik? — fortant fel bennem a dűh és én is előrefurakod-tam.

A kutya az uttest szélén feküdt, kinyúlva Valad föléje hajolt. Orvosi műszeres táská-ját maga mellé tette, leguggolt és gumicsőves fülhallgatóját, amelyre a szívverést szokták hallgatni az orvosok, a véres szörök közé tarta. Sokáig úgy maradt, hallgatózott. Képtel, kockás ruhájában a doktorra emlékeztetett, a kutya is drót-szőrű fokszi lehetett. Ha nem tudtam volna, hogy mindket-ten a folyóról vannak, talán gyanút is fogtam volna.

Néhány perc múlva a kis, kővérkés ember felállt. Sokáig csóválta lehorgasztott fejét, aztán szélnézett. Megláttam az arcát amelyen valami ki-mondhatatlan fájdalom ült. Ugy éreztem, hogy elhagy a vér.

A doktor volt. A doktor, akit 24 órában belüli távozásra szólítottak fel és miután nem ment, mert nem tudott köny-veiből egy tükörs csomagot összeválogatni, kis orvosi táskájával és kutyájával együtt állították a határon.

Láttam magam előtt. Megy, bandukol Pajtival az ismeret-len városban, nem tudja hová, kihez tartson. A könyvekre gondol és Dugonics Ete-kájá-ra, amelyet akkor megmentett, most pedig mégis ott kellett hagynia. De nyomban meg-vásztalodik, hiszen melletté baktat a kutya.

Azután autó fölül. A kutya leszalad a járdáról, a fűk fel-üvölt, egy lájdas vonít. Majd csend. Pajti sícs többé.

A doktor még egyszer leha-jolt és a kutya mellő lábát szépen egymáshoz rakta, mint a halottakét szokták fűre kúcsolni. A bűvészkodók kö-zül ki vihagott, ki könnyezett. Azután kiegyenesedett, most láttam, milyen görnyedt a háta. Levette kalapját és ne-gézett, mintha egész életének értelmét siratná.

Végül elindult. A tömegszót-lanul nyitott utat. Esteledett. Arcába huzta kalapját és tá-voza, ingadozó léptekkel in-dult neki a mellékutának. A műszertáskát a járda szélén hagyta.

Csak én tudhattam, mi van a szívében. Eszenbe jutott egy régi bibliai monda, miszerint attól, akinek nincsen, az is el-vétetik, amije van.

Es néha nagyon szomorúak az ilyen igazságok.

KOVESDI LÁSZLÓ